

Z histórie obce

Z histórie obce

Príčinou vzniku obce boli bane, najmä nálezisko bohatej železnej rudy. Podľa niektorých predpokladov ťažili tu železnú rudu už germánske kmene niekedy v 3. - 2. storočí pred našim letopočtom. Neskoršie Slovania vytlačili Germánov alebo títo sa sami odsúvali. Do príchodu Sasov, ktorých uhorský kráľ Ondrej II. Jeruzalemský povolal do Karpatských vrchov na ťažbu kovov, to boli Slováci výrobcami kovov, hoci jednoduchším spôsobom a nie s takou vyspelou zručnosťou, ako to potom robili Sasi.

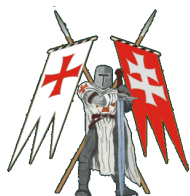
Výskyt rudy s bohatým obsahom železa takmer na povrchu a hlboké okolité lesy umožnili v kováčskych vyhniach spracovávať železnú rudu priamou redukciou. Takto sa s rozvojom baníctva vyvíjalo aj banské kováčstvo. V závere doliny Rudno a nižšie, pri Vyhnianskom potoku bolo vedľa seba niekoľko kováčskych dielní, vyhnií. Podľa toho dostala názov i obec. Starý názov Eisenbach a jeho kúpele boli známe už v 13. storočí. Názov Vihine sa v písomných

prameňoch uvádza už v 14. storočí.

Doteraz najstaršia známa písomná zmienka o obci Vyhne, ležiacej na území, ktoré obsadil levický kastelán ako príslušenstvo Levického hradu, je z roku 1326. V listine je spomenuté, že obec Vyhne bola poddanská obec a jej zemepánmi v roku 1256 boli potomci vojvodu Boršu. Borša bol vodca jedného z maďarských kmeňov, ktorý tiahol pozdĺž Hrona a usadil sa v Tekove, od ktorého sa odvodzuje maďarský názov Tekovskej stolice „Barsmegye“ - Boršova stolica.

Otcovia obce ustanovili letopočet 1256 za rok, od ktorého sa oficiálne počíta jestvovanie obce Vyhne, i keď je zrejmé, že pôvodné osady na jej území boli dávnejšie pred týmto letopočtom, ale nie sú písomne doložené.

V neskorších historických listinách a rokoch mali Vyhne rozličné názvy: Vyhine (1326), Vyhinie, Wyhne (1426), Wichnorany (1773), Wyhňany (1808), medzitým po nemecky Eisenbach, Eisenbad, po maďarsky Vichnye, Vihnyepeszerény, Vihnye (do roku 1918), od roku 1918 Vyhne, Vihňorany (1920) a od roku 1927 Vyhne. Časť Peserany: Pezeren (1519), Peserany (1773).

Templárski ritieri boli údajne zakladateľmi vyhnianskeho pivovaru.

